

Vzpomínka na MUDr. Jiřího Koláře

In memory of Jiří Kolář, MD

V loňském roce nás ve věku 86 let po dlouhé nemoci opustil MUDr. Jiří Kolář. Byl vedle MUDr. Jana Hammera a MUDr. Jaroslava Budy jedním ze zakladatelů akutní koronární péče v tehdejší Československu.

S Jiřím Kolářem jsem mnoho let sdílel lékařský pokoj na II. interní klinice 1. lékařské fakulty UK, a proto mi dovozte krátkou vzpomínku. Spolu jsme tam prožívali sametovou revoluci 1989, a tak jsem mohl bezprostředně obdivovat jeho okamžitou vysokou angažovanost v těchto kritických dnech, kterou náhle projevil tento jindy klidný a rozvážený člověk a sdíleli jsme i společnou radost z návratu k demokracii. Rádi jsme jej s mojí manželkou i několikrát navštívili v jeho bytě na vltavském nábřeží a nebo v Popovicích a v Nižboru, kam rád jezdil, a on naše návštěvy opětoval se svojí paní Alenkou.

MUDr. Jiří Kolář se narodil 8. ledna 1934 v Horní Nové Vsi nedaleko Lázní Bělohrad, koncem války začal studovat na reálném gymnáziu v Novém Bydžově, po válce pokračoval na gymnáziu v Nové Pace, maturoval v roce 1952. Vystudoval lékařskou fakultu Palackého univerzity v Olomouci, promoval v roce 1958. Po promoci pracoval pět let na interním oddělení OÚNZ v Chrudimi a v roce 1963 nastoupil jako lékař na II. interní kliniku Fakulty všeobecného lékařství Univerzity Karlovy v Praze, kde – s výjimkou pracovního úvazku v Kuvajtu v letech 1980–1985 – zůstal až do svého odchodu do důchodu.

V roce 1968 byl MUDr. Jiří Kolář na stážích v Royal Infirmary v Edinburghu, kde byla koronární jednotka zřízena již v dubnu 1966, a v Hammersmith Hospital v Londýně a právě po vzoru a podle plánů posledně jmenovaného pracoviště v roce 1969 z pověření profesora Františka Herlese vybudoval koronární jednotku na II. Interní klinice Fakulty všeobecného lékařství. Tuto koronární jednotku potom mnoho let vedl jako primář.

Zde je nutno poznamenat, že ve světle první koronární jednotky vznikly v roce

1962: na jaře tohoto roku tři lékaři pracující ve třech vzdálených nemocnicích nezávisle na sobě a v podstatě současně zřídili jednotky koronární péče (CCU) určené k léčbě nemocných s akutním infarktem myokardu – byli to: Kenneth W.G. Brown v Torontské všeobecné nemocnici v Torontu, Hughes W. Day v Hartford Coronary Care Area v Bethany Hospital v Kansas City a Lawrence E. Meltzer v Presbyteriánské Nemocnici ve Filadelfii v Pensylvánii (1, 2).

V Československu byl zahájen provoz na první koronární jednotce dne 15. 8. 1966 v Ústavu klinické a experimentální chirurgie (ÚKECH) Výzkumných ústavů Ministerstva zdravotnictví v Praze-Krči z iniciativy chirurga Jaroslava Budy a kardiologa Jana Hammera, v roce 1968 byla potom jednotka přesunuta do Výzkumného ústavu chorob oběhu krevního (ÚCHOK) pod vedením Jana Hammera (3).

MUDr. Jiří Kolář zahájil tedy provoz na druhé koronární jednotce v Československu pouhých sedm let po vzniku tohoto typu péče ve světě.

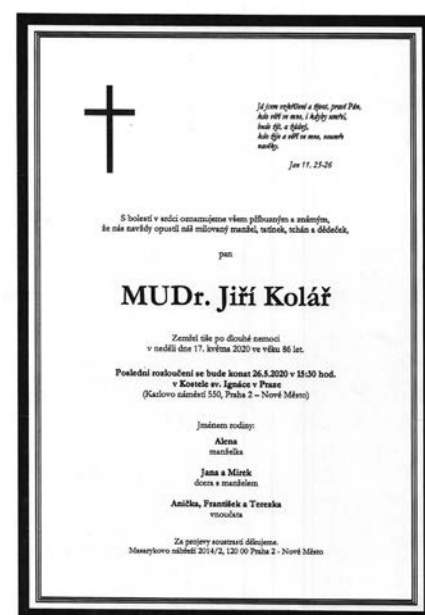
Počátkem osmdesátých let se podílel na organizaci akutní koronární péče v Kuvajtu a studoval vliv horka na poruchy hemoreologie a viskozity krve a jejich vztah ke vzniku srdečního infarktu, výsledky své práce přednesl na kongresu v Pittsburghu a publikoval (4). Téma, které se dnes stává aktuální i u nás. Viskozitu měřil a studoval i dlouho potom ještě v době naší společné práce ve Všeobecné fakultní nemocnici.

Primář Kolář ve druhé polovině osmdesátých a začátkem devadesátých let léčil kardinála Františka Tomáška, jezdil za ním do Arcibiskupského paláce a Jeho Eminence František kardinál Tomášek ležel i na Koronární jednotce II. interní kliniky, kde jsem měl tu čest se s ním při službách seznámit. Z dalších významných osobností léčil primář Kolář i otce prezidenta Václava Havla, a proto pana prezidenta po revoluci pozval do Všeobecné fakult-

Obr. 1. MUDr. Jiří Kolář

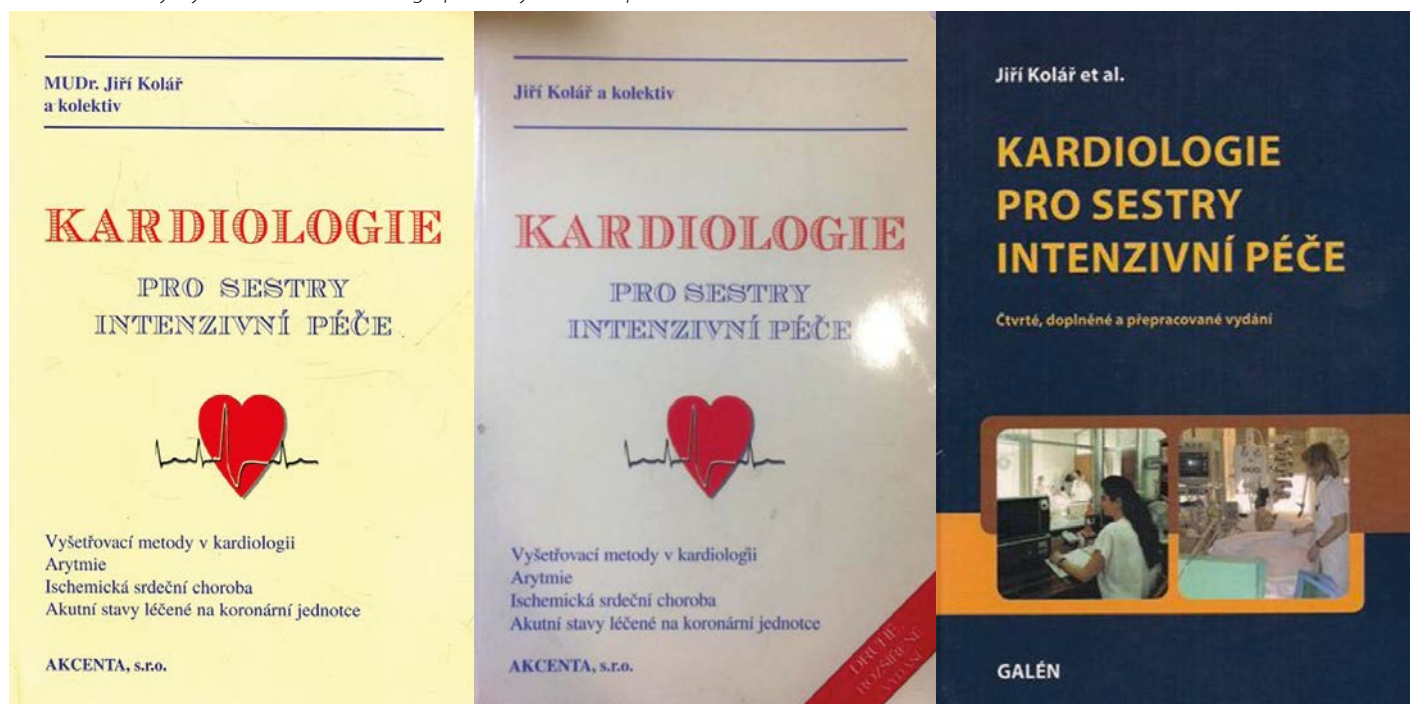
Obr. 2. Úmrtní oznámení

ní nemocnice na odhalení pamětní desky šesti lékařům, kteří zahynuli za války a po válce se o nich nesmělo mluvit kvůli jejich spolupráci s československou vládou v Londýně.

Jedním z Jiřího koníčků bylo studium a archivace historických dokumentů o zakladatelích české interny (Jan Bohumil Eiselt) a kardiologie (František Herles), s nimiž se se mnou podělil a v čemž jsem mu rád pomá-

Obr. 3. Tři ze čtyř vydání učebnice *Kardiologie pro sestry intenzivní péče*

Obr. 4. Setkání s kardinálem Dominikem Dukou v Arcibiskupském paláci; zleva: prof. MUDr. Radek Pudil, Ph.D., doc. MUDr. Jiří Kettner, CSc., jeho Eminence Dominik kardinál Duka, prof. MUDr. Jan Vojáček, DrSc., MUDr. Jiří Kolář, MUDr. Jaroslav Dušek PhD.

Obr. 5. MUDr. Jiří Kolář v Eiselově síni, na jejímž vybudování měl zásadní podíl

Obr. 6. Výuka sester intenzivní péče

hal. Se starým panem profesorem Herlesem, o kterého se do konce jeho života i staral, mě také seznámil.

Mezi velké zásluhy MUDr. Jiřího Koláře patřila přes 40 let trvající výuka intenzivní péče v kardiologii pro zdravotní sestry a tuto svoji činnost korunoval čtyřmi vydáními *Kardiologie pro sestry intenzivní péče*.

Jiří Kolář byl noblesní člověk, praktický a pragmatický, vždy dokonalý gentleman. Vynikal klinickými znalostmi kardiologie, ale i celé interny, byl bezkonkurenčním odborníkem v interpretaci elektrokardiografie. Budeme si ho pamatovat jako jednoho ze zakladatelů české akutní kardiologie.

Jan František Vojáček

LITERATURA

1. Killip T, John T. KIMBALL. A Survey of the Coronary Care Unit: Concept and Results. Progress in cardiovascular diseases 1968; 11(1): 45–52.
2. Lown B, Shillingford JP. Coronary Care Unit – Promise and Challenge. Amer J Cardiol 1967; 20(4): 449–450.

3. Staněk V. Padesát let od zahájení akutní koronární péče v České republice. Interv Akut Kardiol 2016; 15(2): 71–72.
4. Kolar J, Bhatnagar SK, Hudak A, Smid J, al-Yusu ARF. The effect of a hot dry climate on the haemorrheology of he-

- althy males and patients with acute myocardial infarction. J Trop Med Hyg 1988; 91(2): 77–82.
5. Šubr P, Kolář J. Almanach s životopisy nejvýznamnějších absolventů ke 100. výročí založení Gymnázia v Nové Pace. Bělohorské listy 2011; 11(2): 11–12.